

Det systematiska arbetsmiljöarbetet

vid Nyköpings Enskilda gymnasium

Läsåret 2016/17

1 Inledning

I Nyköpings Enskilda gymnasiums arbetsmiljöpolicy (se bilaga 6) beskrivs ambitionerna för arbetsmiljöarbetet samt målbilden för arbetsmiljön. För att förebygga ohälsa och olyckor krävs en ständigt pågående kontroll av verksamheten och för att vi ska nå vår ambition krävs det att arbetet är systematiskt.

I Nyköpings Enskildas gymnasiums arbetsmiljörutiner (se bilaga 7) beskrivs hur det systematiska arbetsmiljöarbetet (se figur 1) ska genomföras. Varje år genomförs en inledande omfattande **undersökning** av arbetsmiljön på skolan som i år genomfördes under vt 2017¹. Undersökningen omfattades av:

- *Skydds rond/säkerhets rond/brandskydds rond*, vilken genomfördes 17-01-31 av arbetsmiljöansvarig Joakim Runds och elevskyddsombud Aleksander Malinowski samt 17-03-01 av Joakim Runds och skyddsombud Marie Sund.
- *Enkätundersökning bland eleverna*, vilken genomfördes under v. 3–6.
- *Klassrådsdiskussion*, där klasserna sammanställde sin syn på arbetsmiljön på skolan utifrån brister/risker och förslag på förbättringar och åtgärder.
- *Skolkonferens*, vilken genomfördes 13/12, där representanter från samtliga klasser och representanter ur personalen dryftat skolfrågor tillsammans med skolledning.
- *Personalforum*, där personalen öppet eller anonymt getts möjlighet att delge Joakim och/eller Marie brister/risker i arbetsmiljön och förslag på förbättringar och åtgärder.
- *Enkätundersökning bland personalen*, vilken genomfördes v. 3–6.

Med utgångspunkt tagen från undersökningen genomförs **riskbedömningar** av arbetsmiljöansvarig, skyddsombud, huvudman och programgrupperna vilka beslutar om de **åtgärder** som eventuellt behöver vidtas.

De åtgärder som kan komma att bli aktuella delas upp utifrån ansvar på huvudmanna-, skolledar-, lärar- och mentorsnivå.

Vidtagna åtgärder **kontrolleras** genom en utvärdering vilken anger riktningen för det fortsatta arbetsmiljöarbetet.

Figur 1: De centrala delarna i det systematiska arbetsmiljöarbetet

¹ Undersökningar sker kontinuerligt på verksamheten, men sker i mer omfattande skala en gång/år.

2 Resultatet av undersökningen

2.1 Elevernas arbetsmiljö

Av enkäten (se bilaga 1) framkommer att skolans elevers (n=368) upplevelse av arbetsmiljön är 7,5² (2016: 7,3) där tryggheten ligger på 9,3 (2016: 9,3) och trivseln på 9,1 (2016: 9,1). Vad gäller arbetsbelastningen³ upplevs den som 5,8 (2016: 5,5) och de upplever inflytande och delaktighet⁴ som 7,8 (2016: 8,0). Elevernas kasam (känsla av sammanhang) upplevs på följande vis:

- Begriplighet⁵: 7,6 (2016: 7,7)
- Hanterbarhet⁶: 7,9 (2016: 7,9)
- Meningsfullhet⁷: 7,5 (2016: 7,6)

2.1.1 Samhällsvetenskapsprogrammet

Samhällsvetenskapsprogrammet	S1A	S1B	S2A	S2B	S3	Alla
Jag trivs på skolan	8,8	8,6	9,0	9,7	8,9	9,0
Jag känner mig trygg på skolan	9,0	8,7	8,8	9,8	9,3	9,1
Jag upplever sällan stress	4,0	5,7	5,2	4,1	4,5	4,7
Jag får tydlig och kontinuerlig återkoppling av mina lärare	6,8	6,0	8,1	7,6	6,5	7,0
Jag har lätt för att strukturera mitt arbete	6,0	7,2	6,6	7,1	6,2	6,6
Jag känner lust i mitt skolarbete	5,4	7,1	6,5	6,1	5,6	6,1
Jag känner mig delaktig i mina kurser	6,6	8,2	7,2	7,6	8,1	7,5
Totalt	6,7	7,4	7,3	7,4	7,0	7,1

Tabell 1: Samhällsvetenskapsprogrammets elevers upplevelse av arbetsmiljön.

Av samhällsvetenskapsprogrammets kommentarer i enkäterna framkommer följande:

- Tack för en mycket bra skola, superbra lärare och en god stämning!
- Mycket arbete i årskurs tre vilket gör det svårt att känna sig motiverad.

² 1 = instämmer inte alls och 10 = instämmer helt

³ Fråga 7–11 i arbetsmiljöenkäten del 1

⁴ Fråga 14–17 i arbetsmiljöenkäten del 2

⁵ Fråga 1–3 i arbetsmiljöenkäten del 2

⁶ Fråga 4–8 i arbetsmiljöenkäten del 2

⁷ Fråga 9–13 i arbetsmiljöenkäten del 2

2.1.2 Ekonomiprogrammet

Ekonomiprogrammet	E1A	E1B	E2A	E2B	E3A	E3B	Alla
Jag trivs på skolan	8,9	9,6	9,1	9,8	8,8	8,1	9,1
Jag känner mig trygg på skolan	9,1	9,6	9,0	9,8	8,7	8,3	9,1
Jag upplever sällan stress	4,3	4,6	3,6	5,0	3,4	3,4	4,1
Jag får tydlig och kontinuerlig återkoppling av mina lärare	7,6	7,9	7,3	8,3	5,2	5,4	6,9
Jag har lätt för att strukturera mitt arbete	7,3	7,1	5,9	8,7	6,5	8,0	7,3
Jag känner lust i mitt skolarbete	7,4	6,6	5,5	9,0	5,7	6,3	6,8
Jag känner mig delaktig i mina kurser	7,9	8,4	7,1	9,0	7,8	7,0	7,9
Totalt	7,4	7,9	7,0	9,1	6,9	7,4	7,6

Tabell 2: Ekonomiprogrammets elevers upplevelse av arbetsmiljön.

Av ekonomiprogrammets kommentarer i enkäterna framkommer följande:

- Tycker överlag att arbetsmiljön på skolan är bra. Skulle dock uppskatta fler betygssamtal från lärare för att få en bättre uppfattning om vart man ligger i en kurs då det ibland kan gå flera månader mellan samtal
- Jag tycker vi borde få tid för eget arbete, någon gång i månaden/veckan. Men inte om det gör så skoldagen blir längre. Eller få välja mer fritt vad vi ska jobba med på resursen, kanske att en lärare är där men vill man jobba med annat ämne får man möjlighet till det.

2.1.3 Naturvetenskapsprogrammet

Naturvetenskapsprogrammet	N1A	N1B	N2A	N2B	N3A	N3B	Alla
Jag trivs på skolan	8,9	8,9	9,4	8,4	9,5	8,4	8,9
Jag känner mig trygg på skolan	9,3	9,3	9,2	9,5	9,7	9,3	9,4
Jag upplever sällan stress	5,1	3,4	4,2	4,4	5,4	4,4	4,5
Jag får tydlig och kontinuerlig återkoppling av mina lärare	8,2	6,6	7,9	8,0	8,0	5,4	7,4
Jag har lätt för att strukturera mitt arbete	7,3	7,8	7,2	6,9	7,8	6,3	7,4
Jag känner lust i mitt skolarbete	7,3	6,9	6,0	6,5	7,3	5,4	6,6
Jag känner mig delaktig i mina kurser	8,8	7,5	8,0	7,1	8,5	7,7	7,9
Totalt	8,2	7,6	7,6	7,4	8,4	6,6	7,6

Tabell 3: Naturvetenskapsprogrammets elevers upplevelse av arbetsmiljön.

Av naturvetenskapsprogrammets kommentarer i enkäterna framkommer följande:

- För pratigt i klassrummen!!!
- Vissa uppgifter känns väldigt meningslösa. Under vissa veckor har jag enorm stress för att det precis under den veckan är speciellt många prov.
- Vill få en finare entré när man kommer in på skolan. Just nu är det endast vita väggar och nån enstaka tavla
- Arbetsmässigt är jag väldigt nöjd med skolan, det den brister i är stämningen mellan elever.
- Det värsta med gymnasiet är att man bygger upp en hemsk stress. Det går inte en dag utan att jag har ångest eller oro inför något i skolan.
- Enskilda är bäst!
- Jag trivs på skolan men känner att det ibland ganska stressigt.
- Svaren varierar mycket beroende på kurs men sammanfattningsvis är enskilda bland de bästa valen jag har gjort?
- Finfint på skolan.

2.2 Personalens arbetsmiljö

Av enkäten (se bilaga 5) framkommer att personalens upplevelse av arbetsmiljön är 8,0 (2016: 7,6) där trivseln ligger på 8,9 (2016: 8,6) och tryggheten på 9,4 (2016: 9,2). Vad gäller arbetsbelastningen⁸ upplevs den som 6,9 (2016: 5,9) och de upplever att inflytande och delaktighet⁹ är 8,3 (2016: 7,9). Personalens kasam (känsla av sammanhang) upplevs på följande vis:

- Begriplighet¹⁰: 8,5 (2016: 8,2)
- Hanterbarhet¹¹: 8,7 (2016: 8,2)
- Meningsfullhet¹²: 9,0 (2016: 8,4)

Av personalens kommentarer på deras arbetsmiljö framkommer följande:

- Upplever en mer positiv stämning inom personalen under de senaste två åren på skolan. Utvecklingen inom programgruppen har varit positiv. Utvecklingen inom ämnesgruppen har varit positiv. Att ämnesansvariga utsågs var en viktig åtgärd.
- Det pedagogiska utvecklingsarbetet har markant förbättrat meningsfullheten för såväl elever som kollegor. Ansvarsfördelningen (med programgruppsansvariga och ämnesansvariga mm) har bidragit till ett ökat ansvarstagande och en stärkt delaktighet inom kollegiet vilket har bidragit till en positiv utveckling för skolan.

⁸ Fråga 9–14 i arbetsmiljöenkäten del 1

⁹ Fråga 11–14 i arbetsmiljöenkäten del 2

¹⁰ Fråga 1–2 i arbetsmiljöenkäten del 2

¹¹ Fråga 3–6 i arbetsmiljöenkäten del 2

¹² Fråga 7–10 i arbetsmiljöenkäten del 2

2.3 Skolans lokaler

Följande kommentarer har inkommit kring skolans lokaler:

- Flera klasser uttryckte att det inte är riktigt så lugnt på plan 5 som man förväntat sig – även om det är en bra studiemiljö.
- Temperaturen i klassrum diskuterades och upplevdes genomgående som för låg under höstterminen.

2.4 Skolkonferenserna

Under skolkonferenserna framkom följande åsikter om arbetsmiljön från eleverna:

- Det har varit många tunga uppgifter i slutet vilket gjort att eleverna känt sig stressade mot slutet av kurserna.
- Ofta kommer examinationerna klumpvis. Det skulle kännas bättre om de spriddes ut istället.
- Eleverna tycker att det stundande värdegrundsarbete och kulturarbete är värdefullt och nyttigt för att förebygga psykisk ohälsa.

2.5 Skyddsron

Under skyddsronen som genomfördes 17-01-31 samt 17-03-01 konstaterades att skolans lokaler håller en hög arbetsmiljömässig nivå och att inga akuta hälsovådliga anmärkningar kunde iakttas (se bilaga 8).

2.6 Brandtillsyn

Under brandtillsynen 2017-03-09 framkom inga allvarliga brister i skolans organisatoriska brandskyddsarbete och beträffande det byggtekniska brandskyddet upptäcktes endast en brist (utrymningsbeslag på dörrar till översta planet), se bilaga 9.

2.7 Tillbud

Under läsåret har en arbetsskada rapporterats till Försäkringskassan och Arbetsmiljöverket (2016-10-26) efter att en lärare stött huvudet i en upphängningsanordning för förlängningsladdar. Upphängningsanordningarna försågs omgående med skydd.

3 Riskbedömning

3.1 Eleverna

Skolans elever upplever en hög trivsel (9,1) och känner sig i stor utsträckning trygga på skolan (9,3). Dessa fundamentala aspekter är viktiga för oss på skolan och då de utgör grunden för ett gott klimat som ger möjlighet för människor att utvecklas och växa känns det bra att skolan har så höga värden. Detta kan också rusta eleverna att lättare tackla motgångar som låg hanterbarhet och hög arbetsbelastning. Vidare är den totala upplevelsen av arbetsmiljön god med i medelvärde 7,5 (2016: 7,3) vilket är bra. Emellertid kan vi se att vi har utvecklingsområden och de delar som vi särskilt betraktar som risker i elevernas arbetsmiljö är:

- *Arbetsbelastningen* – Eleverna upplever att arbetsbelastningen i skolan är hög 5,8 (2016: 5,5). De upplever relativt ofta stress, "Jag upplever sällan stress" 4,8 (2016: 4,5), och de har relativt svårt att släppa tankar på skolarbete under sin fritid, "Jag har lätt för att koppla bort tankar på skoluppgifter" 5,4 (2016: 4,8). Även om det ser ut att gå åt rätt håll, är värdena fortfarande för låga generellt och kommentarer som "Det värsta med gymnasiet är att man bygger upp en hemsk stress. Det går inte en dag utan att jag har ångest eller oro inför något i skolan.", vittnar om att somliga elever upplever en för hög anspänning.
- *Hanterbarheten* – Arbetsbelastningen i kombination med att eleverna i relativt liten utsträckning känner att de kan påverka sin arbetsbelastning, "Jag upplever själv att jag kan påverka min arbetsbelastning" 6,2 (2016: 6,0), kan öka stresspåslaget och minska känslan av hanterbarhet. Vidare anser somliga elever att lärare kan bli bättre på att samverka kring provschemat: "Fyll i provschemat så att alla lärare inte lägger in uppgifter samma dag/vecka så elever får jättemycket att göra", "Det skulle vara bra om alla lärare lägger in på provschemat, annars lägger alla prov på samma veckor och det blir jättestressigt". Detta kan påverka både känslan av hanterbarhet och känslan av meningsfullhet på ett negativt sätt. I kombination med att återkopplingen generellt sett upplevs som sämre än förra året, "Jag får tydlig och kontinuerlig återkoppling av mina lärare", 7,2, (2016: 7,3) och kommentarer som: "Tycker överlag att arbetsmiljön på skolan är bra. Skulle dock uppskatta fler betygssamtal från lärare för att få en bättre uppfattning om vart man ligger i en kurs då det ibland kan gå flera månader mellan samtal", kan hanterbarheten ytterligare påverkas negativt.
- *Meningsfullheten* – Även om skolan upplevs som meningsfull, 7,9, (2016: 7,9) har lusten i skolarbetet något minskat sedan förra året, 6,5, (2016: 6,7). Detta är ett mönster som också kan skönjas i Skolinspektionens skolenkät, utdelad till elever i åk 2, där stimulans i skolarbetet gått från 6,9 ht 2015 till 6,3 vt 2017. Vi anser att lust och stimulans är viktiga ingredienser i meningsfullheten och denna trend kan tillsammans med kommentarer som: "Vissa uppgifter känns väldigt meningslösa", tyda på att undervisningen kan göras mer meningsfull.
- *Klimatet* – Eleverna upplever att stämningen är mycket god på skolan med hög trivsel, 9,1, (2016: 9,1) och trygghet, 9,3, (2016: 9,3) och majoriteten upplever att de inte är utsatta för kränkande behandling eller mobbning, 9,0, (2016: 8,8). Emellertid anser somliga elever att det är stökigt under lektionerna, med kommentarer som: "För pratigt i klassrummen!!!".

Sammanfattningsvis kan man utläsa att det största hotet mot elevernas hälsa enligt undersökningen är arbetsbelastningen och stressen i kombination med en i vissa fall låg hanterbarhet, i vissa fall låg känsla av meningsfullhet och att det i vissa grupper är pratigt under lektionerna.

3.2 Personalen

Skolans personal upplever att de trivs på sin arbetsplats, 8,9, (2016: 8,6) och i stor utsträckning känner sig trygga på sin arbetsplats, 9,4, (2016: 9,2). Vidare känner sig personalen respekterad på sin arbetsplats, 8,9, (2016: 8,5) och de upplever sig inte vara utsatta för diskriminering eller kränkande särbehandling, 9,5, (2016: 8,9). Detta vittnar om ett gott klimat vilket skapar en trygg arbetsmiljö. Det som emellertid utgör en risk för arbetsmiljön är:

- *Arbetsbelastningen* – Personalen upplever arbetsbelastningen som 6,9 (2016: 5,9) och att stressen är hög, "Jag upplever sällan stress" 6,1 (2016: 5,9), samt att de har relativt svårt att släppa tankar på arbetet under sin fritid 6,7 (2016: 6,6). Emellertid upplever personalen en hög meningsfullhet 9,0 (2016: 8,9) och lust 8,9 (2016: 8,6) i sitt arbete, vilket kan tyda på hög kasam som eventuellt vittnar om att personalen kan hantera den höga arbetsbelastningen bättre (vilket kan sägas bekräftas av att de är nöjda med sina möjligheter att påverka hur arbetet ska utföras, 8,5 (2016: 8,1), och förläggningen av arbetstiden, 8,4 (2016: 7,9)). Personalen upplever, i motsats till föregående år, att de i relativt hög utsträckning kan påverka sin arbetsbelastning med 6,9 (2016: 6,7). Detta, vid sidan av en hög kasam, 8,3 (2016: 7,9), tyder sammantaget på att personalen, trots att arbetsbelastningen är hög, har relativt god beredskap för att hantera sin arbetssituation.

Sammanfattningsvis kan man utläsa att det största hotet mot personalens hälsa enligt undersökningen är arbetsbelastningen och stressen. Emellertid har utvecklingen, utifrån utvärderingen, gått i rätt riktning.

3.3 Lokalerna

Skolans lokaler håller en hög arbetsmiljömässig standard och ytterst få risker har uppmärksamats i samband med skyddsron och utvärdering. Det som kan utgöra en arbetsmiljörisk är:

- *Sal Älva och sal 26* – Då korridorerna utanför dessa salar är trånga och då dörrarna öppnas utåt finns en risk för att förbipasserande får dörren på sig då den öppnas.

5 Åtgärder

Åtgärderna för kommande läsår kommer knytas till ett nyligen initierat hälsoprojekt för vilket skolan beviljats anslag om 119 000 kronor av Skolverket. Projektets målsättning tar sin utgångspunkt i de slutsatser vi under de senaste åren dragit av elevernas arbetsmiljö som till stor del kommit att präglas av en hög arbetsbelastning och hög anspänningsnivå. Projektplanen bifogas i sin helhet som bilaga 10, men somliga planerade aktiviteter och insatser presenteras även bland åtgärderna under rubriken: "Hälsoprojektet".

5.1 Huvudmannen

För att förebygga ohälsa i *elevgruppen* kommer huvudmannen att vidta följande åtgärder:

1. *Kulturfrämjande arbete* – Huvudmannen kommer fortsatt under läsåret att initiera aktiviteter som stärker kulturen, likabehandling och tryggheten på skolan.
2. *Studieteknik och stresshantering* – Huvudmannen kommer tillse att eleverna får utbildning i studieteknik och stresshantering.
3. *Klimatet* – Huvudmannen skall även kommande år initiera och driva aktiviteter och diskussioner kring frågor som berör skolans kultur. Detta kommer att ske under olika tillfällen under läsåret men framförallt i samband med läsårsstarten och för de nya ettorna i anslutning till uppstarten och Ramsviksresan.

Hälsoprojektet:

1. Eleverna erbjuds fr.o.m. vt 2017 frukt under eftermiddagarna.
2. Skolan köper in diverse utrustning för att främja rörelse och avkoppling under rasterna, som exempelvis pingisbord, kubbspel och kortlekar.
3. Lunchen schemaläggs till ≥ 60 min för eleverna.
4. Under ht 2017 genomförs en halvdag på temat mindset och självbild.
5. Vi siktar på att iordningställa uteplatsen vid Terrassen under läsåret 2017/2018.
6. Grupprummen möbleras och iordningställs så att de blir inbjudande och "hemtrevliga".
7. Plan 5 görs mer hemtrevligt.

För att förebygga ohälsa i *personalgruppen* kommer huvudmannen att vidta följande åtgärder:

1. *Arbetstid och undervisningstid* – Förra årets förslag, som innebar en justering i lärarnas undervisning från 580 timmar till 560 timmar (100 %-tjänst), i kombination med att ramtiden skulle justeras från 35 timmar till 37 timmar (100 %-tjänst), avslogs av lärarfacket. Därför kommer undervisningstiden, i görbara fall, minska för att istället läggas på skolutveckling med förhoppning om att minska på lärarens arbetsbelastning. Denna tid kan variera från lärare till lärare och planeras av ämnesgruppen.

5.2 Skolledning och EHT

För att förebygga ohälsa i *elevgruppen* kommer skolledningen att vidta följande åtgärder:

1. *Schemat* – Eleverna skall fortsatt ha en väl tilltagen lunchrast (målet är minst 55 min) för att kunna återhämta och i lugn och ro hinna äta. Vidare skall varje elev hinna ta sig mellan lektioner utan att jäkta och också få tid till återhämtning (målet är minst 10 min).
2. *Information från skolan* – Skolledningen skall bli bättre på att dels tidigare och dels på ett effektivare sätt informera eleverna om aktiviteter och annat på skolan som påverkar dem, genom att bl.a. upprätta en elektronisk informationstavla i anslutning till expeditionen.
3. *Mentorsuppdraget* – Skolledningen kommer fortsatt att se över rutinerna för mentors arbete i syfte att tydligare lyfta elevernas arbetsmiljö med fokus på stress, studiesituation, målbild och arbetsbelastning.
4. *Elevhälsan i programgrupperna* – Programgrupperna kommer att kopplas tydligare till elevhälsan genom att en/två representanter ur elevhälsan kopplas till respektive programgrupp. Dessa deltar vid programgemensamma aktiviteter och möten.

Hälsoprojektet:

1. Elevhälsoteamet lägger mer fokus på det hälsoförebyggande arbetet genom att införa s.k. drop in-tid med början vt 2017 (tisdagar 13.30-14.30 ojämna veckor). Till detta tillfälle kan lärare och mentorer komma för att söka råd och stöttning kring elever och klasser.
2. Elevhälsoteamet stöttar mentorerna i arbetet med att stärka tryggheten i klasserna och att samtala om psykisk ohälsa, spänningsreglering och strategier för återhämtning.

För att förebygga ohälsa i *personalgruppen* kommer skolledningen att vidta följande åtgärder:

1. *Schemat* – Personalen skall ha en väl tilltagen lunchrast (om minst 45 min) för att kunna återhämta och i lugn och ro hinna äta. Vidare skall varje lärare hinna ta sig mellan lektioner utan att jäkta och också få tid till återhämtning (målet är minst 10 min).
2. *Lunchen* – Skolan kommer till nästa läsår att bjuda samtliga lärare på en pedagogisk lunch/vecka för att få fler lärare att ta längre luncher i kombination med en kortare promenad.
3. *Schemabrytande aktiviteter* – Aktiviteter som inverkar på ordinarie schema skall fastslås tidigt på läsåret. Skolledningen skall vidare tillse att ordinarie undervisning drabbas i så liten utsträckning som möjligt och att den garanterade undervisningstiden inte hotas. Som ett led i detta kommer torsdag eftermiddag varje vecka att förfogas av programgrupperna (programgruppstid).

5.3 Programgrupperna

Hälsoprojektet:

1. Programgrupperna kommunicerar med och bjuder in hälsorepresentanterna i frågor rörande hälsa och arbetsmiljö.

2. Programgrupperna fortsätter arbetet med det formativa förhållningssättet och tydlighet i kommunikation med hjälp av bl.a. lärandematriser.
3. Programgrupperna för diskussioner kring mindset och kommunikation.

5.4 Lärarna

För att förebygga ohälsa i elevgruppen skall lärarna beakta följande i sitt arbete:

1. *Framförhållning* – Planera kursen på lång- och kort sikt och gör eleverna delaktiga i planeringen.
2. *Kommunikation* – Återkoppla kontinuerligt och formativt elevens prestationer med fokus på följande frågor: 1. Vart ska eleven/vad är målet? 2. Var är eleven nu? 3. Hur ska eleven komma till målet? Detta kan ske i olika former; muntligt/skriftligt och/eller via SchoolSoft.
3. *Examinationer* – Variera examinationsuppgifterna (muntligt, skriftligt, under lektionstid etc.) och undvik alltför omfattande/"stora" examinationer.
4. *Gruppindelning* – Läraren delar in eleverna i grupper vid grupparbeten.
5. *Stimulera till utveckling* – Sträva efter att stimulera och motivera eleverna utifrån deras förutsättningar och behov för att fler elever ska lyckas, utmanas och känna meningsfullhet i sina studier.

Hälsoprojektet:

1. Lärarna tar pauser under lektionerna och genomför i samråd med klassens hälsorepresentant lämplig aktivitet.
2. Lärarna fokuserar på tydlighet och transparens i kommunikationen med eleverna, genom att t.ex. använda lärandematriser.
3. Lärarna beaktar teorierna om mindset vid kommunikationen med eleverna (i enlighet med genomförd föreläsning under ht 2017).
4. Lärarna undervisar i studieteknik i respektive kurs och diskuterar studieteknik inför moment och uppgifter (Vilka är framgångsfaktorerna i denna kurs? Hur löser man denna uppgift och i vilka steg? Vad är viktigast under detta moment? etc.).

För att förebygga ohälsa i sin egen arbetssituation rekommenderar arbetsgivaren att personalen:

1. *Dagligen värnar om sin hälsa* – Måna om den personliga hälsan genom att aktivt ägna sig åt aktiviteter eller sammanhang som reglerar spänningsnivån och är avkopplande, t.ex. fika med kollegor, ta en kort promenad, boka in en tid i massagestolen eller besöka skolmatsalen under lunchen.
2. *Kommunicerar med skolledningen* – Om man upplever att man genom sin arbetssituation riskerar att hamna ohälsa är det av yttersta vikt att man meddela skolledare om sin situation, för att tillsammans med gemensamma insatser hantera situationen.

3. *Planerar och prioriterar* – Arbetet i skolans värld är mångfacetterat och flexibelt. För att räcka till måste man därför prioritera bland sina arbetsuppgifter och hantera det som är mest angeläget först. Planerar man både långsiktigt och kortsiktigt underlättas arbetet, men om man ändå hamnar i en situation där man har svårigheter att prioritera meddelar man skollärdningen.
4. *Organisera handledningstiden* – Lärarna ska organisera sin handledningstid genom att anslå tider där eleverna kan skriva upp sig då det passar för både läraren och eleven. Omfattningen kan variera från vecka till vecka, men utgångspunkten är att elevernas behov och lärarens arbetsbörda i övrigt avgör handledningstidens omfattning.

5.5 Mentor

För att förebygga ohälsa i elevgruppen skall mentorerna beakta följande i sitt arbete:

1. Fokusera på mentorselevernars hälsa vid utvecklingssamtal och i vardagen för att lyfta elevernas arbetsmiljö med fokus på arbetsbelastning, stress, studiesituation och målbild.
2. Hjälpa elever med struktur så att de inte får toppar av att skjuta på saker.
3. Genom samtal kartlägga varifrån stressen kommer (riskfaktorerna). Är det skolan, mobiler, jobb utanför skolan?
4. Informera föräldrarna om vad de kan göra för att hjälpa sina barn.
5. Fortsätta samtal kring ämnet stress och stresshantering under utvecklingssamtalen.

Hälsoprojektet:

1. Till läsåret 2017/2018 förlängs mentorstiden från 20 min till 40 min/vecka och förläggs i anslutning till programtiden på torsdagseftermiddagarna.
2. Mentorerna får genom avsatt tid större möjlighet till att genomföra personliga samtal med mentorselevernars och kan vid behov genomföra övningar för att stärka tryggheten och trivselen i klasserna.

6 Kontroll

Arbetsmiljöarbetet kommer att följas upp under höstterminen 2015, då resultatet av genomförda åtgärder utvärderas inför nästkommande undersökning.

Bilaga 1: Skolans elevers upplevelse av arbetsmiljö

Del 1

	Arbetsmiljöenkät Elever vt 16	Arbetsmiljöenkät Elever vt 17
Antal erhållna svar	250	368
1. Jag trivs på skolan	9.1	9.1
2. Jag känner mig trygg på skolan	9.3	9.3
3. Jag känner mig respekterad på skolan	8.6	8.7
4. Vi kan diskutera öppet och fritt på skolan	8.4	8.2
5. På skolan råder en god stämning	8.7	8.6
6. Jag är inte utsatt för diskriminering eller kränkande särbehandling på skolan	8.8	9.0
7. Jag upplever sällan stress	4.5	4.8
8. Jag har lätt för att koppla bort tankar på skoluppgifter under min fritid	4.8	5.4
9. Jag upplever att jag själv kan påverka min arbetsbelastning	6.0	6.2
10. Jag har möjlighet till återhämtning under en skoldag genom att ta pauser eller anpassa mitt arbete	6.3	6.4
11. Jag kan på ett bra sätt förena mitt skolarbete med min fritid	6.0	6.4
Medelvärde	7.3	7.5

Del 2

	Arbetsmiljöenkät Elever vt 16	Arbetsmiljöenkät Elever vt 17
Antal erhållna svar	177	282
1. Jag förstår på vilka grunder jag bedöms i mina kurser	8.0	7.7
2. Det är lätt att förstå hur uppgifter och liknande ska lösas	7.4	7.2
3. Jag får tydlig och kontinuerlig återkoppling (betygssamtal etc.) av mina lärare	7.3	7.2
4. Jag har tillräcklig tid till förfogande för att lyckas med mina skoluppgifter	7.5	7.4
5. Jag har tillräckliga kunskaper för att uppnå mina mål	8.1	8.0
6. Jag har lätt för att strukturera mitt arbete	7.3	7.4
7. Det är lätt att rådfråga mina lärare om man inte förstår	8.5	8.1
8. Jag får hjälp och stöd av mina klasskamrater om det behövs	8.3	8.4
9. Skolan känns meningsfull	7.9	7.9
10. Jag känner lust i mitt skolarbete	6.7	6.5
11. Skoluppgifterna känns meningsfulla	6.9	6.8
12. Jag har personliga mål med min skolgång	8.3	8.2
13. Jag känner mig uppskattad i skolan	8.0	8.0
14. Jag känner mig delaktig i mina kurser	8.0	7.9
15. Skolledningen lyssnar på mig	7.8	7.4
16. Mina lärare lyssnar på mig	8.5	8.3
17. Jag kan påverka i frågor som rör skolans utveckling	7.5	7.5
Medelvärde	7.8	7.6

Bilaga 2: Samhällsvetenskapsprogrammets elevers upplevelse av arbetsmiljön

Del 1

	Arbetsmiljöenkät Elever vt 16	Arbetsmiljöenkät Elever vt 17
Antal erhållna svar	74	102
1. Jag trivs på skolan	9.1	9.0
2. Jag känner mig trygg på skolan	9.1	9.1
3. Jag känner mig respekterad på skolan	8.4	8.5
4. Vi kan diskutera öppet och fritt på skolan	8.1	8.1
5. På skolan råder en god stämning	8.4	8.3
6. Jag är inte utsatt för diskriminering eller kränkande särbehandling på skolan	8.7	8.8
7. Jag upplever sällan stress	4.0	4.7
8. Jag har lätt för att koppla bort tankar på skoluppgifter under min fritid	4.4	5.0
9. Jag upplever att jag själv kan påverka min arbetsbelastning	5.8	5.9
10. Jag har möjlighet till återhämtning under en skoldag genom att ta pauser eller anpassa mitt arbete	6.2	6.0
11. Jag kan på ett bra sätt förena mitt skolarbete med min fritid	5.5	5.6
Medelvärde	7.1	7.2

Del 2

	Arbetsmiljöenkät Elever vt 16	Arbetsmiljöenkät Elever vt 17
Antal erhållna svar	58	69
1. Jag förstår på vilka grunder jag bedöms i mina kurser	8.1	7.4
2. Det är lätt att förstå hur uppgifter och liknande ska lösas	7.3	6.7
3. Jag får tydlig och kontinuerlig återkoppling (betygssamtal etc.) av mina lärare	7.1	7.1
4. Jag har tillräcklig tid till förfogande för att lyckas med mina skoluppgifter	7.1	6.7
5. Jag har tillräckliga kunskaper för att uppnå mina mål	8.0	7.5
6. Jag har lätt för att strukturera mitt arbete	6.7	6.6
7. Det är lätt att rådfråga mina lärare om man inte förstår	8.5	7.8
8. Jag får hjälp och stöd av mina klasskamrater om det behövs	8.0	8.0
9. Skolan känns meningsfull	7.8	7.6
10. Jag känner lust i mitt skolarbete	6.3	6.1
11. Skoluppgifterna känns meningsfulla	6.7	6.5
12. Jag har personliga mål med min skolgång	8.0	7.6
13. Jag känner mig uppskattad i skolan	7.8	7.6
14. Jag känner mig delaktig i mina kurser	7.8	7.4
15. Skolledningen lyssnar på mig	7.7	7.2
16. Mina lärare lyssnar på mig	8.5	7.8
17. Jag kan påverka i frågor som rör skolans utveckling	7.8	7.3
Medelvärde	7.6	7.2

Bilaga 3: Ekonomiprogrammets elevers upplevelse av arbetsmiljön

Del 1

	Arbetsmiljöenkät Elever vt 16	Arbetsmiljöenkät Elever vt 17
Antal erhållna svar	83	135
1. Jag trivs på skolan	9.2	9.5
2. Jag känner mig trygg på skolan	9.3	9.6
3. Jag känner mig respekterad på skolan	8.8	9.2
4. Vi kan diskutera öppet och fritt på skolan	8.5	8.6
5. På skolan råder en god stämning	9.0	9.1
6. Jag är inte utsatt för diskriminering eller kränkande särbehandling på skolan	8.6	9.4
7. Jag upplever sällan stress	4.8	5.2
8. Jag har lätt för att koppla bort tankar på skoluppgifter under min fritid	4.9	5.7
9. Jag upplever att jag själv kan påverka min arbetsbelastning	6.2	6.4
10. Jag har möjlighet till återhämtning under en skoldag genom att ta pauser eller anpassa mitt arbete	6.3	6.7
11. Jag kan på ett bra sätt förena mitt skolarbete med min fritid	6.4	6.9
Medelvärde	7.4	7.8

Del 2

	Arbetsmiljöenkät Elever vt 16	Arbetsmiljöenkät Elever vt 17
Antal erhållna svar	55	107
1. Jag förstår på vilka grunder jag bedöms i mina kurser	8.3	8.0
2. Det är lätt att förstå hur uppgifter och liknande ska lösas	7.8	7.4
3. Jag får tydlig och kontinuerlig återkoppling (betygssamtal etc.) av mina lärare	7.3	7.3
4. Jag har tillräcklig tid till förfogande för att lyckas med mina skoluppgifter	8.0	7.7
5. Jag har tillräckliga kunskaper för att uppnå mina mål	8.1	8.3
6. Jag har lätt för att strukturera mitt arbete	8.0	7.8
7. Det är lätt att rådfråga mina lärare om man inte förstår	8.7	8.4
8. Jag får hjälp och stöd av mina klasskamrater om det behövs	8.7	8.8
9. Skolan känns meningsfull	8.1	8.2
10. Jag känner lust i mitt skolarbete	7.3	6.7
11. Skoluppgifterna känns meningsfulla	7.3	7.1
12. Jag har personliga mål med min skolgång	8.5	8.7
13. Jag känner mig uppskattad i skolan	8.2	8.4
14. Jag känner mig delaktig i mina kurser	8.0	8.2
15. Skolledningen lyssnar på mig	7.7	8.0
16. Mina lärare lyssnar på mig	8.2	8.6
17. Jag kan påverka i frågor som rör skolans utveckling	7.5	8.0
Medelvärde	8.0	8.0

Bilaga 4: Naturvetenskapsprogrammets elevers upplevelse av arbetsmiljön

Del 1

	Arbetsmiljöenkät Elever vt 16	Arbetsmiljöenkät Elever vt 17
Antal erhållna svar	93	131
1. Jag trivs på skolan	9.0	8.7
2. Jag känner mig trygg på skolan	9.4	9.1
3. Jag känner mig respekterad på skolan	8.6	8.4
4. Vi kan diskutera öppet och fritt på skolan	8.6	7.9
5. På skolan råder en god stämning	8.7	8.4
6. Jag är inte utsatt för diskriminering eller kränkande särbehandling på skolan	9.1	8.8
7. Jag upplever sällan stress	4.5	4.6
8. Jag har lätt för att koppla bort tankar på skoluppgifter under min fritid	5.1	5.6
9. Jag upplever att jag själv kan påverka min arbetsbelastning	5.9	6.3
10. Jag har möjlighet till återhämtning under en skoldag genom att ta pauser eller anpassa mitt arbete	6.3	6.3
11. Jag kan på ett bra sätt förena mitt skolarbete med min fritid	6.1	6.4
Medelvärde	7.4	7.3

Del 2

	Arbetsmiljöenkät Elever vt 16	Arbetsmiljöenkät Elever vt 17
Antal erhållna svar	64	106
1. Jag förstår på vilka grunder jag bedöms i mina kurser	7.8	7.6
2. Det är lätt att förstå hur uppgifter och liknande ska lösas	7.3	7.5
3. Jag får tydlig och kontinuerlig återkoppling (betygssamtal etc.) av mina lärare	7.5	7.2
4. Jag har tillräcklig tid till förfogande för att lyckas med mina skoluppgifter	7.6	7.6
5. Jag har tillräckliga kunskaper för att uppnå mina mål	8.2	8.0
6. Jag har lätt för att strukturera mitt arbete	7.3	7.5
7. Det är lätt att rådfråga mina lärare om man inte förstår	8.3	8.0
8. Jag får hjälp och stöd av mina klasskamrater om det behövs	8.4	8.2
9. Skolan känns meningsfull	7.7	7.8
10. Jag känner lust i mitt skolarbete	6.7	6.6
11. Skoluppgifterna känns meningsfulla	6.8	6.7
12. Jag har personliga mål med min skolgång	8.5	8.0
13. Jag känner mig uppskattad i skolan	8.0	7.8
14. Jag känner mig delaktig i mina kurser	8.0	7.9
15. Skolledningen lyssnar på mig	7.8	7.0
16. Mina lärare lyssnar på mig	8.6	8.3
17. Jag kan påverka i frågor som rör skolans utveckling	7.4	7.1
Medelvärde	7.7	7.6

Bilaga 5: Personalens upplevelse av arbetsmiljön

Del 1

	Medarbetare Arbetsmiljö jun 15	Arbetsmiljöenkät Personal vt 16	Arbetsmiljöenkät Personal vt 17
Antal erhållna svar	25	38	37
1. Jag trivs på min arbetsplats	8.5	8.6	8.9
2. Jag trivs med mina arbetsuppgifter	8.3	8.4	8.9
3. Jag känner mig trygg på min arbetsplats	8.8	9.2	9.4
4. Jag känner mig respekterad på min arbetsplats	7.9	8.5	8.9
5. Vi kan diskutera öppet och fritt på min arbetsplats	6.4	7.3	7.9
6. På min arbetsplats råder god stämning	7.2	8.1	8.5
7. Vi lär av varandra på min arbetsplats	8.0	8.1	8.7
8. Jag är INTE utsatt för diskriminering eller kränkande behandling på arbetet	9.1	8.9	9.5
9. Jag upplever sällan stress	5.0	5.9	6.1
10. Jag har lätt för att koppla bort tankar på arbetet under min fritid	5.7	6.6	6.7
11. Jag upplever att jag själv kan påverka min arbetsbelastning	6.0	6.7	6.9
12. Jag har möjlighet till återhämtning i arbetet	5.3	6.4	6.7
13. Jag har tillräckligt med tid för att hinna med mina arbetsuppgifter	5.8	6.3	6.7
14. Jag kan på ett bra sätt förena mitt arbete med mitt privatliv	6.6	7.5	8.0
Medelvärde	7.0	7.6	8.0

Del 2

	Medarbetare Arbetsmiljö jun 15	Arbetsmiljöenkät Personal vt 16	Arbetsmiljöenkät Personal vt 17
Antal erhållna svar	22	34	34
1. Det finns tydliga ramar som definierar mitt arbete (rutiner, lönekriterier, värdegrund etc.)	7.6	7.9	8.1
2. Jag vet vad som förväntas av mig	8.1	8.5	8.8
3. Jag har tillräcklig tid till förfogande för att klara mitt jobb	6.5	6.7	7.1
4. Jag har lätt för att strukturera mitt arbete	8.8	8.5	8.9
5. Det är lätt att rådfråga mina kollegor om jag ställs inför svårigheter	9.4	8.7	9.3
6. Jag har lätt för att samarbeta med mina kollegor	9.3	8.9	9.4
7. Mitt arbete känns meningsfullt	9.5	8.9	9.5
8. Jag känner lust i mitt arbete	8.7	8.6	8.9
9. Jag har personliga mål med mitt arbete	8.2	8.1	8.7
10. Jag känner mig uppskattad på min arbetsplats	8.5	8.1	8.8
11. Jag känner mig delaktig i skolans utveckling	7.6	7.4	8.1
12. Skolledningen lyssnar på mig	7.9	8.1	8.3
13. Jag är nöjd med mina möjligheter att påverka hur jag ska utföra mitt arbete	7.8	8.1	8.5
14. Jag är nöjd med möjligheterna att påverka förläggningen av min arbetstid	7.7	7.9	8.4
Medelvärde	8.2	8.2	8.6

Bilaga 6: Arbetsmiljöpolicy vid Nyköpings Enskilda gymnasium

Nyköpings Enskilda gymnasium bedriver gymnasieutbildning och därmed förenlig verksamhet.

Denna verksamhet innebär inte några större arbetsmiljörisiker, och vi klarar de krav på verksamheten som uppställs i lagar och myndigheters föreskrifter. Vi är medvetna om vårt arbetsmiljöansvar och bevakar detta ansvar så att vi med god marginal lever upp till föreskrifter och gällande normer.

Arbetsmiljön vid Nyköpings Enskilda gymnasium ska inte utsätta medarbetare eller elever för ohälsa eller olycksfall, och arbetsmiljön på vår skola ska vara god med hänsyn till arbetets natur.

En trivsamt och eftersträvansvärd arbetsmiljö är en miljö som är så god att varje medarbetare och elev trivs och utvecklas och upplever en hög känsla av sammanhang (kasam). Det är även en miljö som innebär en frånvaro av risker. Därför ska en ärlig och öppen attityd råda på arbetsplatsen, och samtliga medarbetare och elever ska ges möjlighet till påverkan i den egna arbets-/studiesituationen. Vi ser en bra och trygg arbetsmiljö som en utav förutsättningarna för att människor ska kunna utvecklas och trivas.

Huvudman, skolledare och övriga anställda har ansvaret för sådana arbetsmiljöfrågor som direkt påverkas av de olika beslut som de tar. I ansvaret ligger att inom sina befogenheter skapa en så god arbetsmiljö som möjligt, och närmaste högre chef ska informeras när befogenheterna inte räcker.

Varje medarbetare och elev ska i det dagliga arbetet visa ett personligt ansvar för sin egen och andras hälsa och miljö, varför vi behandlar varandra på ett respektfullt sätt och eftersträvar ett inbjudande klimat. Vidare ankommer det på var och en att vara uppmärksam på och genast rapportera eventuella risker eller hot mot en god arbetsmiljö och mot den yttre miljön. I varje medarbetares och elevs ansvar ingår också att följa de instruktioner och rutiner som är upprättade av arbetsmiljömässiga skäl.

Vid nyinvesteringar, ny- eller ombyggnader eller andra förändringar i verksamheten ska arbetsmiljö- och miljöfrågor diskuteras, riskerna undersökas och konsekvenserna bedömas i samverkan med de anställda. På så vis kan och ska därefter åtgärder vidtas för att i möjligaste mån förebygga negativa effekter och minimera risker på arbetsmiljö och yttre miljö.

För att kartlägga, analysera och förbättra arbetsmiljön samt förebygga ohälsa och olyckor genomförs kontinuerligt ett systematiskt arbetsmiljöarbete på skolan. Eventuella brister och risker som uppmärksammas tillses skyndsamt och åtgärdas på lämpligaste vis.

Riktlinjer

För att uppnå en sund och hälsosam arbetsmiljö ska:

- Ingen personal eller elev utsätts för kränkande särbehandling som t.ex. mobbning, psykiskt våld, utfrysning eller trakasserier,
- personal och elever uppleva att de har en stark kasam (känsla av sammanhang),
- huvudman, skolledare, personal och elever värna om arbetsmiljön och samarbeta för att förebygga ohälsa och utveckla arbetsmiljön,
- personal och elever under arbetsdagen ges möjlighet till återhämtning,
- personal och elever ges de kunskaper, färdigheter och praktiska möjligheter som krävs för att aktivt medverka i arbetets utformning,
- den enskilde, så långt möjligt, erhålla utvecklande och stimulerande arbete där tillfälle till omväxling och variation främjas,
- samverkan ske för att arbetssituationen ska vara hanterbar (veckoscheman, provschema etc.),
- den enskilde ges ansvar efter sina förutsättningar,
- arbetsuppgifter, rutiner, befogenheter och ramar vara klart formulerade och kända,
- alla till buds stående medel utnyttjas för att spåra och värdera arbetsmiljörisker,
- konkreta åtgärdsprogram och projekt för arbetsmiljöarbetet upprättas, genomförs och utvärderas.

Bilaga 7: Arbetsmiljörutiner vid Nyköpings Enskilda gymnasium

Undersökningar av arbetsmiljön

Arbetsmiljön undersöks i olika forum och på olika sätt. För att få en så heltäckande bild av arbetsmiljön som möjligt är detta av stor vikt och vi undersöker arbetsmiljön på följande sätt:

- *Skyddsron*d, vilken genomförs i slutet av höstterminen av arbetsmiljöansvarig, skyddsombud och elevskyddsombud.
- *Enkätundersökning bland eleverna*, vilken genomförs i början av vårterminen.
- *Enkätundersökning bland personalen*, vilken genomförs två gånger/läsår.
- *Skolkonferenser*, vilka genomförs två gånger/läsår, där representanter från samtliga klasser och representanter ur personalen dryftar skolfrågor och arbetsmiljöfrågor tillsammans med skolledning.
- *Klassrådsdiskussion*, där klasserna sammanställer sin syn på arbetsmiljön på skolan utifrån brister/risker och förslag på förbättringar och åtgärder vilken genomförs i början av vårterminen.
- *Personalforum*, där personalen öppet eller anonymt fortlöpande under året ges möjlighet att delge arbetsmiljöansvarig/skyddsombudet brister/risker i arbetsmiljön och förslag på förbättringar och åtgärder.
- *Samarbetsgrupp*, där frivilliga ur personalen bl.a. dryftar skolfrågor, personalfrågor, utveckling och arbetsmiljö.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Undersökningen anger riktningen för det systematiska arbetsmiljöarbetet för vilket biträdande rektor Joakim Runds har det övergripande ansvaret. Undersökningen genomförs runt terminsskiftet ht/vt och utgör grunden för en *riskbedömning* som anger vilka *åtgärder* som är adekvata för att förebygga ohälsa och olyckor på skolan. Inför nästkommande undersökning genomförs en *kontroll* av den verkan åtgärderna fått, och på så sätt följs arbetsmiljöarbetet upp. Detta omöjliggör emellertid inte att arbetsmiljöfrågor, hot mot arbetsmiljön och tillbud som är akuta omedelbart behandlas.

- *Undersökningen*: Enkätundersökningen genomförs av Joakim Runds som också sammanställer synpunkter som uppkommer vid olika forum och sammanhang.
- *Riskbedömningen*: Riskbedömningen genomförs av arbetsmiljöansvarig och skyddsombud, men även på andra nivåer (huvudman, skolledare, programgrupp, enskild personal och klass).
- *Åtgärder*: Genomförandet och ansvaret över åtgärderna fördelas även de på olika nivåer (enligt ovan). Åtgärder som inte kan vidtas omedelbart skall tidsbestämmas.
- *Kontroll (uppföljning)*: Kontrollen ansvarar Joakim Runds för. Arbetsmiljön följs upp på de olika nivåerna och resultatet sammanställs av Joakim Runds.

De centrala delarna i det systematiska arbetsmiljöarbetet (Arbetsmiljöverket)

Skyddsombud

Skyddsombud utses av en lokal arbetstagarorganisation som är eller brukar vara bunden av kollektivavtal i förhållande till arbetsgivaren. Finns det inte någon sådan organisation, utses skyddsombud av arbetstagarna. Skyddsombud företräder arbetstagarna i arbetsmiljöfrågor och skall verka för en tillfredsställande arbetsmiljö. Skyddsombud skall delta vid planering av nya eller ändrade lokaler, anordningar, arbetsprocesser, arbetsmetoder och av arbetsorganisation liksom vid planering av användning av ämnen som kan medföra ohälsa eller olycksfall. Skyddsombud skall vidare delta vid upprättande av handlingsplaner.

Allvarliga olycksfall och tillbud på arbetsplatsen

Allvarliga olycksfall och tillbud skall anmälas till Arbetsmiljöverket. I 3 kapitel 3a § arbetsmiljölagen begränsas anmälningsplikten till olycksfall som lett till dödsfall eller *svårare personskada* eller som *samtidigt drabbat flera arbetstagare*. Olycksfall gäller vanligen en fysisk skada till följd av en plötslig händelse. Allvarliga olycksfall och tillbud anmäls av *arbetsgivaren* i samråd med *skyddsombud* och *den drabbade* till Arbetsmiljöverket och Försäkringskassan (anmalarbetsskadan.se).

Exempel på svårare personskada är:

- en fraktur på ett ben i kroppen
- en svår blödning eller svår skada på nerv, muskel eller sena
- en skada på inre organ
- andra eller tredje gradens brännskada eller annan brännskada som omfattar mer än 5 procent av kroppsytan
- förlust av kroppsdel och skador på sinnesorganen, samt skador som kan medföra långvarig sjukdom eller framtida men.

Allvarligt tillbud

Exempel på tillbud som Arbetsmiljöverket bedömt som allvarliga:

- En arbetstagarare föll i golvet från 2-3 m höjd i samband med montering av arbetsställningar i en idrottshall. Han skadade sig inte, men när han hjälptes upp föll ett ställningsplan som vägde 25 kg till golvet, från cirka sex meters höjd.
- Laserbelyst förare i transportmedel under färd.
- Stick- eller skärskada med känt eller starkt misstänkt smittat blod inblandat eller kontakt med material (eller patient/person) där det är känt eller finns en misstanke om allvarlig smitta, till exempel smittsam tuberkulos.

Händelser av psykosocial natur kan vara svåra att definiera som tillbud eller allvarliga tillbud.

Exempel på det kan vara en enstaka kränkande handling inom ramen för en mellanmänsklig konflikt. Ett hot om våld är vanligtvis ett tillbud och ska anmälas till Arbetsmiljöverket om händelsen inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa, till exempel knivhot eller hot med skjutvapen, mordhot som upplevs som allvarligt menat, annat hot om våld mot person eller svårare fall av mobbing.

Olycksfall och tillbud av mindre allvarlig art (arbetsolycka)

Olycksfall som inte stämmer in på ovanstående beskrivning för allvarliga olycksfall och tillbud och som är att betrakta som mindre allvarliga. Dessa rapporteras av *arbetsgivare* i samråd med *skyddsombud* och *den drabbade* till Försäkringskassan och Arbetsmiljöverket (anmalarbetsskadan.se).

Bilaga 8: Skydds rond 2017-01-31 och 2017-03-01

- Skjutväggen mellan sal 31 och 32 är inte helt ljudisolerad.
- Utrymmet utanför sal 26 är trångt vilket kan medföra att dörren kan åsamka skada då den öppnas.
- Kallt i vissa salar (ffa i sal III, V, Brahe, Nobel, 29, 27).

Joakim Runds, arbetsmiljöansvarig

Marie Sund, skyddsombud

Aleksander Malinowski, elevskyddsombud

Bilaga 9: Tillsynsprotokoll brandtillsyn 2017-03-09

TILLSYNSPROTOKOLL

Händelse dnr
104.2017.00115.22225

<i>Nyttjanderättshavare</i> Erastos AB, Nyköpings Enskilda Gymn Västra Trädgårdsgatan 38 611 32 Nyköping	<i>Ägare</i> Hemsö Hissen 08 AB Box 217 611 25 Nyköping	<i>Kund</i> Erastos AB, Nyköpings Enskilda Gymn Västra Trädgårdsgatan 38 611 32 Nyköping
<i>Objektsnamn</i> Nyköpings Enskilda Gymnasium		<i>Objektsnummer</i> 3129
<i>Objektsadress</i> Västra Trädgårdsgatan 38		
<i>Fastighetsbeteckning</i> BORGAREN 18		

<i>Närvarande ombud</i> Ann Larsson rektor, Joakim Runds, Thomas Johansson Hemsö		<i>Telefonnummer</i> 0155-285900
<i>Tillsynstyp</i> Samsyn	<i>Tillsynsdatum</i> 2017-03-09	<i>Avgift (debiteras enligt särskild faktura)</i> 2619 kr

<i>Tillsynsförättare</i> 	<i>Telefon</i> 0155-24 75 09
Stefan Blom Brandinspektör	<i>Datum</i> 2017-03-13

SAMSYN ENLIGT OVANSTÅENDE BÅDA LAGSTIFTNINGAR

Sörmlandskustens räddningstjänst har genomfört en tillsyn^{1,2} på ovanstående objekt tillsammans med berörd verksamhet/ägare. Tillsynen bestod av en genomgång av verksamhetens befintliga organisatoriska brandskyddsarbete, hantering och förvaring av brandfarliga och explosiva varor samt en stickprovskontroll av det byggnadstekniska brandskyddet. Protokollet redovisar de omständigheter och förhållanden som observerades i samband med den genomförda tillsynen.

Vad säger lagen om brandskydd samt brandfarliga och explosiva varor?

Enligt lagen om skydd mot olyckor³ ska ägare och/eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar i skäligen omfattning hålla med utrustning för släckning av brand och livräddning vid brand eller annan olycka. De ska också i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra och begränsa skador till följd av brand.

Enligt lag om brandfarliga och explosiva varor⁴ ska den som hanterar, överför, importerar eller exporterar brandfarliga eller explosiva varor vidta de åtgärder och de försiktighetsmått som behövs för att hindra, förebygga och begränsa olyckor och skador på liv, hälsa, miljö eller egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av varorna och för att förebygga obehörigt förfarande med varorna.

Syftet med vår tillsyn

Vid tillsynen kontrollerade vi om ägaren och nyttjanderättshavaren har ett skäligen brandskydd och om verksamhetsutövaren efterlever lagen om brandfarliga och explosiva varor och gällande föreskrifter.

Syftet med protokollet är att redovisa de omständigheter och förhållanden som observerades i samband med genomförd tillsyn.

¹ LSO (2003:778), 5 kap. 1 §. (sida 1)

² LBE (2010:1011), Tillsyn 25 § (sida 1)

³ LSO (2003:778), 2 kap. 2 §

⁴ LBE (2010:1011), Aktsamhetskrav 6 §.

Beskrivning av verksamheten och vad som framkommit vid tillsyn

Nyköpings Enskilda Gymnasium bedriver verksamhet i fastigheten Borgaren 18. Idag nyttjar man de tre övre våningsplanerna i en del av byggnaden. Man bedriver skolverksamhet med ca 430 elever. Hela fastigheten är försedd med automatiskt brandlarm som till största delen är sektionerat per verksamhet. Nyköpings kommuns IT-enhet och Enskilda gymnasiet ingår i samma sektion. Verksamheten och fastighetsägaren har upprättat en tydlig gränsdragningslista där det framgår vem som ska kontrollera vad beträffande brandskyddet. Verksamheten genomför idag inga strukturerade, dokumenterade kontrollronder. Man bör därför, utifrån gränsdragningslistan, upprätta underlag för detta. I övrigt har verksamheten regler och rutiner som är kända hos personalen. Man övar utrymning en gång per år där rutinerna testas. Man följer också upp de övningarna och kompletterar rutinerna vid behov.

Vid tillsynen framkom inga allvarliga brister i det organisatoriska brandskyddet men Räddningstjänsten har några rekommendationer nedan.

Det byggnadstekniska brandskyddet ska kompletteras med utrymningsbeslagning på övre planet (se nedan) men i övrigt upptäcktes inga brister.

Räddningstjänsten har inga synpunkter på verksamhetens hantering och förvaring av brandfarliga varor (gasol)

Brister

1. Utrymningsdörrar på, vad verksamheten kallar plan 3, ska förses med godkända utrymningsbeslag. Idag sitter vanligt vred och ett vred med kåpa. Med tanke på personantalet (kan enligt rektor vara ca 100 personer) ska beslagningen bytas till godkänd beslagning (EN-179)

Övriga rekommendationer

- Verksamheten bör genomföra tätare kontroller av brandskyddet. Checklista utifrån gränsdragningslistan bör upprättas.
- Verksamhetens systematiska brandskyddsarbete bör följas upp årligen.
- Västar för utrymningsansvariga bör införskaffas.
- Idag genomför verksamheten scenariospel för sin krisledningsgrupp. Scenariospel bör vid något tillfälle, varje eller vartannat år, genomföras för hela personalstyrkan för att testa verksamhetens rutiner.

Förväntade åtgärder

- Bristen ovan ska åtgärdas snarast. Räddningstjänsten kontaktas när åtgärden är genomförd.

¹ LSO (2003:778), 5 kap. 1 §. (sida 1)

² LBE (2010:1011), Tillsyn 25 § (sida 1)

³ LSO (2003:778), 2 kap. 2 §

⁴ LBE (2010:1011), Aktsamhetskrav 6 §.

Bilaga 10: Hälsoprojektet

Nyköpings Enskilda gymnasiums hälsoprojekt för att få: ”autonoma, trygga, motiverade och avslappnade elever”

Bakgrund, erfarenheter och nuläge

Nyköpings Enskilda gymnasium är en skola med ca 475 elever och 50 personal. Sedan starten år 2004, då vi började med ca 110 elever och 15 personal, har intresset för skolan vuxit sig allt större, vilket lett till ett ökat söktryck och en utvidgning av verksamheten. Det stora intresset har, vid sidan av det ökande elevantalet, gett i handen att intagningspoängen blivit relativt hög och att de elever som kommer in ofta har höga krav på sig själva. Utmärkande för arbetsmiljön på skolan har kommit att bli en högt upplevd trivsel och trygghet, men med en därtill förhållandevis hög anspänning (se bilaga 1). Då eleverna vill prestera och se resultat har personal, däribland skolläda och elevhälsa, märkt hur en prestationskultur kommit att präglade skolan i bl.a. kommunikation, återkoppling och elevernas självbild. Vi är övertygade om att hälsa, prestation, koncentration och lärande hänger ihop och har därför sedan skolans begynnelse främjat hälsogagnande initiativ.

De insatser som vi genomför i hälsans tecken, som t.ex. hälsoveckor, mindfulness, höstmys, friluftsdagar m.m., har fått god respons hos eleverna men vi upplever emellertid att det är svårt att få till en kontinuitet och påverka människors förhållningssätt. Främst då insatserna sker punktvis. På det pedagogiska planet arbetar vi för närvarande med aktiviteter och projekt inom temat ”formativt förhållningssätt”; där ambitionen bl.a. är att skapa transparens, trygghet och autonomitet, varigenom vi vill öka elevernas lärande, känsla av sammanhang (kasam) och välbefinnande.

Målsättning och utvärdering

Skolans horisont är att få våra elever att bli **”autonoma, trygga, motiverade och avslappnade”** och denna ska även i fortsättningen vara ledstjärna i skolans arbete. Målsättningen med projektet kommer därför ta sin utgångspunkt utifrån detta och är att:

1. På kort sikt *öka medvetandegraden hos skolans personal* för 1) den pedagogiska och medmänskliga kommunikationens betydelse för elevernas självbild och lärande, 2) spänningsregleringens och återhämtningens betydelse *i vardagen* (i skolan och på fritiden).
2. På kort sikt *ge eleverna möjlighet till regelbunden återhämtning* i vardagen
3. På kort sikt *ge eleverna strategier för att reglera spänningsnivån och återhämta* i vardagen, med fokus på rörelse (av olika form och intensitet).

4. På längre sikt *ändra "prestationskulturen"* som fokuserat på prestation, avprickande och summativa resultat, till en "lärandekultur" med fokus på lärande, meningsfullhet och utveckling.

De kortsiktiga målen ämnar vi uppnå genom att:

- för det första *fortbilda personalen* så att de i mötet med eleven får en ökad förståelse för kommunikationens, återkopplingens, återhämtningens och spänningsregleringens betydelse för elevernas självbild och hälsa,
- för det andra *genomföra praktiska anpassningar och insatser* för att underlätta möjligheterna till återhämtning och spänningsreglering för eleverna och
- för det tredje *utbilda eleverna* i strategier för att återhämta och reglera spänningsnivån.

Det långsiktiga målet ämnar vi uppnå genom fortbildning och att på olika nivåer i olika sammanhang föra diskussioner kring elevernas arbetsmiljö genom att bl.a. lyfta det formativa förhållningssättet och förflytta eleverna från ett statiskt mindset (som bl.a. ger oro för hur man ska bedömas) till ett dynamiskt mindset (som bl.a. får dig att vilja lära och utvecklas)¹³.

Våra mål kommer följas upp på olika sätt, varav ett kommer ske inom ramarna för ett samverkansprojekt som skolan medverkar i. Projektet heter Den gränslösa skolmodellen där SKL, Svenskt näringsliv, olika universitet och andra aktörer finns representerade. I detta projekt ingår en uppföljning och utvärdering som till del utförs av forskare vid något universitet. Projektet är ännu i sin linda, men kopplingen till just universitetsvärlden syftar till att vetenskapligt utvärdera de insatser som skolan företar. Denna utvärdering ligger emellertid en bit fram i tiden.

Förutom kopplingen till samverkansprojektet kommer våra ansträngningar först och främst att utgöra en integrerad del i skolans systematiska arbetsmiljöarbete (SAM). I detta iterativa arbete sker en kontinuerlig uppföljning, bl.a. genom en arbetsmiljöenkät som genomförs i januari månad varje år (se de två senaste årens resultat i bilaga 1 och 2). Vid nästa mätning, vt 2018, förväntar vi oss att se effekt och våra kvantitativa mål är att:

I enkätens första del "Miljö" är målsättningen att ha värden över 6,0 på frågorna:

- 7. Jag upplever sällan stress (4,8) och
- 8. Jag har lätt för att koppla bort tankar på skoluppgifter under min fritid (5,4),

Och att ha värden över 7,0 på frågorna:

- 9. Jag upplever att jag själv kan påverka min arbetsbelastning (6,2),

¹³ Dweck, Carol S. *Mindset du blir vad du tänker* (2015), s. 23.

- 10. Jag har möjlighet till återhämtning under en skoldag genom att ta pauser eller anpassa mitt arbete (6,4) och
- 11. Jag kan på ett bra sätt förena mitt skolarbete med min fritid (6,4)

I enkätens andra del "Kasam" är målsättningen att ha värden över 7,0 på frågorna:

- 10. Jag känner lust i mitt skolarbete (6,5) och
- 11. Skoluppgifterna känns meningsfulla (6,8).

Genomförande

Då de förändringar vi vill genomföra till stor del handlar om att förändra förhållningssätt och medvetande – en förändring av andra ordningen¹⁴ – bör förändringarna kännas meningsfulla, genomförbara och angelägna och deltagande aktörer bör därtill känna *delaktighet*, varför vi ämnar fördela ansvaret. Vi kommer därför att iscensätta ansatser på olika nivåer i organisationen där:

- **Hälsoprojektgruppen** som utgörs av representanter från huvudmannen, skolledning, elevhälsateamet, elevhälsorådet (elever) och idrottslärarna, ansvarar för de övergripande åtgärderna som rör hela skolan – genom att planera dem, genomföra dem och följa upp dem.
- **Programgrupperna** ansvarar för åtgärder som riktar sig direkt till de olika programmen – genom att planera dem, genomföra dem och följa upp dem.
- **Mentorerna** ansvarar för åtgärder som riktar sig direkt till de olika klasserna – genom att *tillsammans med eleverna* planera dem, genomföra dem och följa upp dem.
- **Elevrådet och Skol IF** ansvarar för aktiviteter som riktar sig till skolans samtliga elever.

Till vårt förfogande har skolan fått 119 000 kronor, att använda fram till och med sista juni 2017, vilka kommer fördelas mellan de olika nivåerna enligt följande:

Hälsoprojektgruppen förfogar över 75 000 kronor vilka primärt ska gå till fortbildning av personal och elever.

Programgrupperna och mentorerna förfogar över 2 000 kronor/klass på programmet. Således får det samhällsvetenskapliga programmet 10 000 kronor, det naturvetenskapliga programmet 12 000 kronor och ekonomiprogrammet 12 000 kronor. Dessa medel ska gå till insatser och aktiviteter som ökar återhämtningen och sänker anspänningsnivån för eleverna i vardagen.

¹⁴ Ahrenfelt, Bo. *Förändring som tillstånd* (2011), s. 21.

Elevrådet och Skol IF förfogar över 10 000 kronor vilka primärt ska gå till aktiviteter i rekreerande syfte i hälsans tecken.

Aktiviteter och insatser 2017

Klassnivå:

- Varje klass utser en *hälsorepresentant*, som har till uppgift att:
 - Lyfta hälso- och arbetsmiljöfrågor under klassråden.
 - Lyfta klassens åsikter angående hälsa och arbetsmiljö – till lärarna i programgruppen (under exempelvis programgruppstid), skolledning och EHT.
 - Uppmärksamma lärarna när det är dags att ta en paus under lektionstid.
 - Diskuterar tillsammans med klassen vilka aktiviteter som kan vara lämpliga under pausen.
- Klasserna diskuterar hälso- och arbetsmiljöfrågor under klassråden, under ledning av hälsorepresentanten.

Lärarnivå:

- Lärarna tar pauser under lektionerna och genomför i samråd med klassens hälsorepresentant lämplig aktivitet.
- Lärarna fokuserar på tydlighet och transparens i kommunikationen med eleverna, genom att t.ex. använda lärandematriser.
- Lärarna beaktar teorierna om mindset vid kommunikationen med eleverna (i enlighet med genomförd föreläsning under ht 2017).
- Lärarna undervisar i studieteknik i respektive kurs och diskuterar studieteknik inför moment och uppgifter (Vilka är framgångsfaktorerna i denna kurs? Hur löser man denna uppgift och i vilka steg? Vad är viktigast under detta moment? etc.).

Mentorsnivå:

- Till läsåret 2017/2018 förlängs mentorstiden från 20 min till 40 min/vecka och förläggs i anslutning till programtiden på torsdagseftermiddagarna.
- Mentorerna får genom avsatt tid större möjlighet till att genomföra personliga samtal med mentorseleverna och kan vid behov genomföra övningar för att stärka tryggheten och trivselen i klasserna.

Programnivå:

- Programgrupperna kommunicerar med och bjuder in hälsorepresentanterna i frågor rörande hälsa och arbetsmiljö.
- Programgrupperna fortsätter arbetet med det formativa förhållningssättet och tydlighet i kommunikation med hjälp av bl.a. lärandematriser.
- Programgrupperna för diskussioner kring mindset och kommunikation.

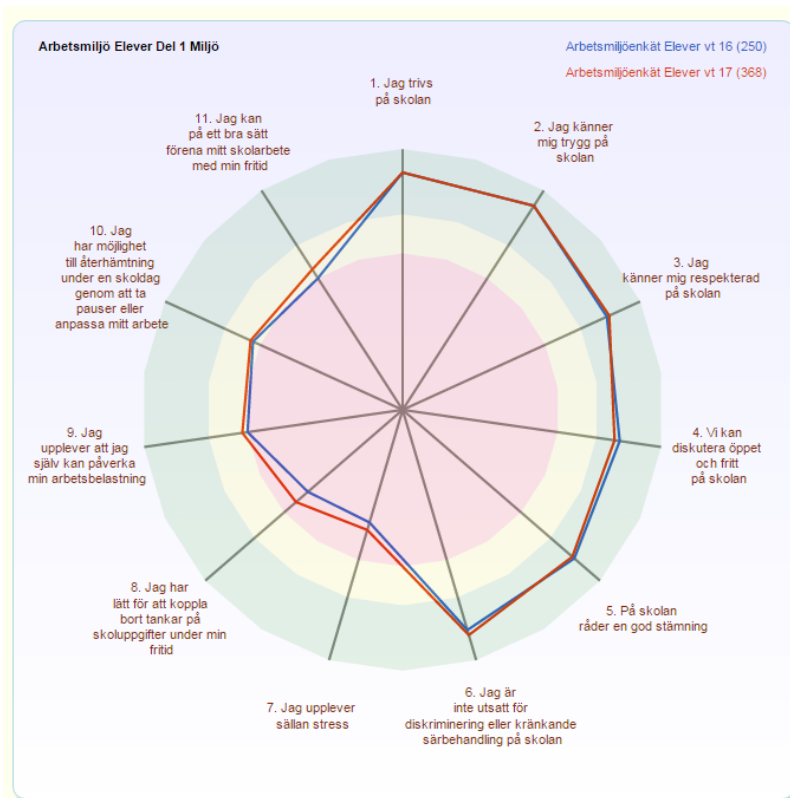
EHT-nivå:

- Elevhälsoteamet lägger mer fokus på det hälsoförebyggande arbetet genom att införa s.k. drop in-tid med början vt 2017 (tisdagar 13.30-14.30 ojämna veckor). Till detta tillfälle kan lärare och mentorer komma för att söka råd och stöttning kring elever och klasser.
- Elevhälsoteamet stöttar mentorerna i arbetet med att stärka tryggheten i klasserna och att samtala om psykisk ohälsa, spänningsreglering och strategier för återhämtning.

Skolnivå:

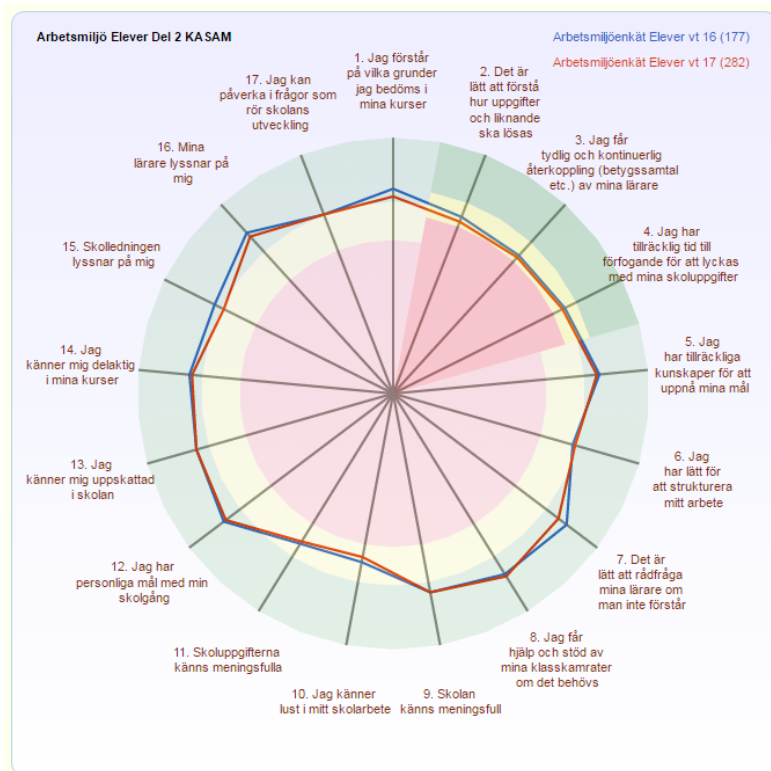
- Eleverna erbjuds fr.o.m. vt 2017 frukt under eftermiddagarna.
- Skolan köper in diverse utrustning för att främja rörelse och avkoppling under rasterna, som exempelvis pingisbord, kubbspel och kortlekar.
- Lunchen schemaläggs till ≥ 60 min för eleverna.
- Under ht 2017 genomförs en halvdag på temat mindset och självbild.
- Vi siktar på att iordningställa uteplatsen vid Terrassen under läsåret 2017/2018.
- Grupprummen möbleras och iordningställs så att de blir inbjudande och "hemtrevliga".
- Plan 5 görs mer hemtrevligt.

Bilaga 1: Elevernas arbetsmiljö.

Fråga	Elever vt 16	Elever vt 17
1. Jag trivs på skolan	9,1	9,1
2. Jag känner mig trygg på skolan	9,3	9,3
3. Jag känner mig respekterad på skolan	8,6	8,7
4. Vi kan diskutera öppet och fritt på skolan	8,4	8,2
5. På skolan råder en god stämning	8,7	8,6
6. Jag är inte utsatt för diskriminering eller kränkande särbehandling på skolan	8,8	9
7. Jag upplever sällan stress	4,5	4,8
8. Jag har lätt för att koppla bort tankar på skoluppgifter under min fritid	4,8	5,4
9. Jag upplever att jag själv kan påverka min arbetsbelastning	6	6,2
10. Jag har möjlighet till återhämtning under en skoldag genom att ta pauser eller anpassa mitt arbete	6,3	6,4
11. Jag kan på ett bra sätt förena mitt skolarbete med min fritid	6	6,4
Medelvärde	7,3	7,5
Antal svar	250	368

Bilaga 2: Elevernas upplevda KASAM.

Fråga	Elever vt 16	Elever vt 17
1. Jag förstår på vilka grunder jag bedöms i mina kurser	8	7,7
2. Det är lätt att förstå hur uppgifter och liknande ska lösas	7,4	7,2
3. Jag får tydlig och kontinuerlig återkoppling (betygssamtal etc.) av mina lärare	7,3	7,2
4. Jag har tillräcklig tid till förfogande för att lyckas med mina skoluppgifter	7,5	7,4
5. Jag har tillräckliga kunskaper för att uppnå mina mål	8,1	8
6. Jag har lätt för att strukturera mitt arbete	7,3	7,4
7. Det är lätt att rådfråga mina lärare om man inte förstår	8,5	8,1
8. Jag får hjälp och stöd av mina klasskamrater om det behövs	8,3	8,4
9. Skolan känns meningsfull	7,9	7,9
10. Jag känner lust i mitt skolarbete	6,7	6,5
11. Skoluppgifterna känns meningsfulla	6,9	6,8
12. Jag har personliga mål med min skolgång	8,3	8,2
13. Jag känner mig uppskattad i skolan	8	8
14. Jag känner mig delaktig i mina kurser	8	7,9
15. Skolledningen lyssnar på mig	7,8	7,4
16. Mina lärare lyssnar på mig	8,5	8,3
17. Jag kan påverka i frågor som rör skolans utveckling	7,5	7,5
Medelvärde	7,8	7,6
Antal svar	177	282